

De Beeldenstorm

Gerda Végh

Doodsbang

Een non heeft opgeschreven hoe haar klooster in Den Bosch op 24 augustus 1566 bestormd werd:

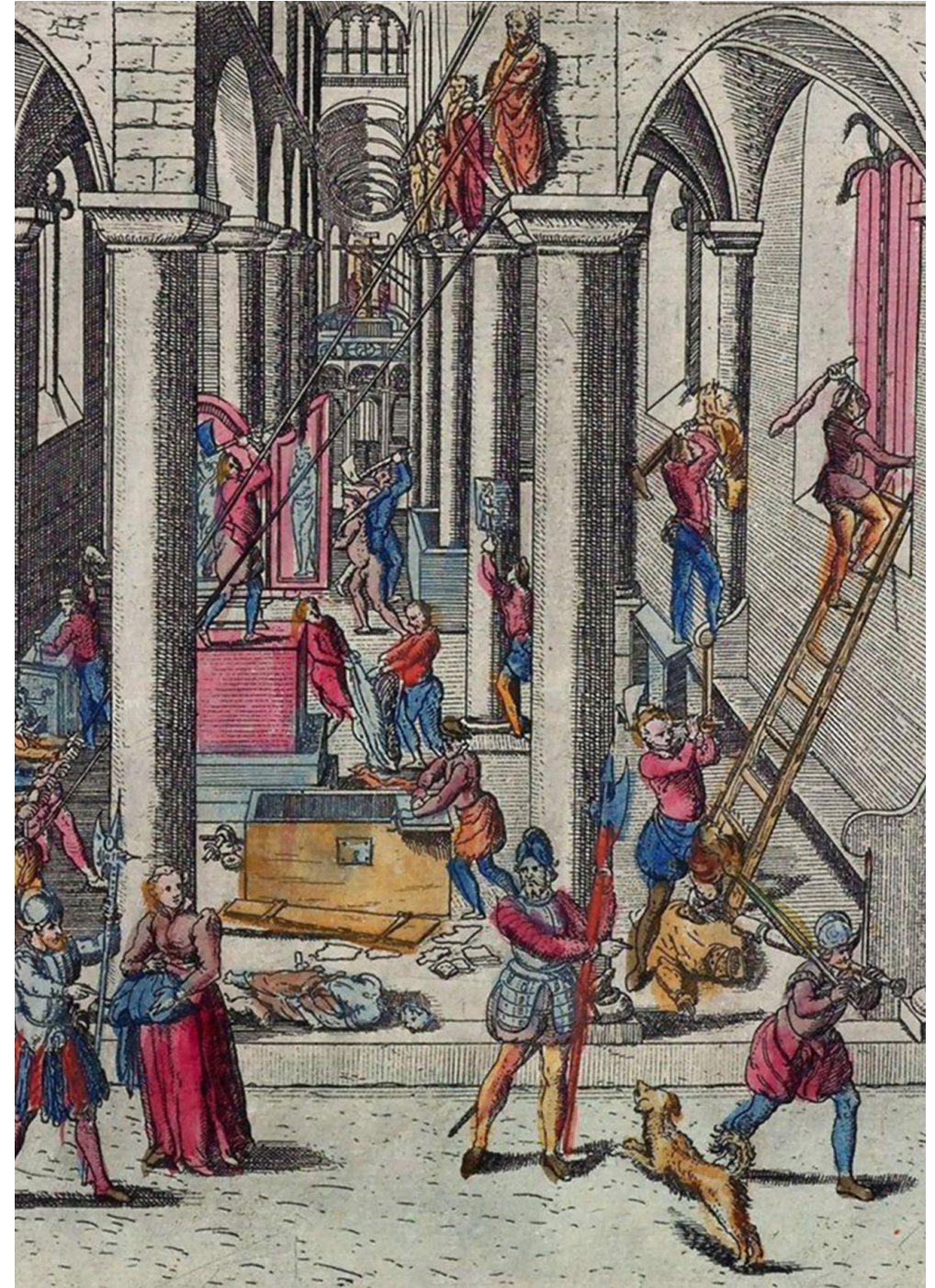
'En wij verkeerden de hele nacht in grote angst, want wij verwachtten elk ogenblik dat ze in ons klooster zouden komen. (...)

En ze kwamen binnen als waanzinnige mensen. En ze smeten alles aan stukken, te weten drie vergulde altaarstukken van houtsnijwerk, en de zitbanken, en de kasten en al het houtwerk en alle losse voorwerpen die daar waren. Het ging vervaarlijk toe, alsof ze de kerk ondersteboven wilden gooien, en alles wat hun wel aanstond hebben zij gestolen en weggedragen.'

(uit: Ooggetuigen van de Gouden Eeuw in meer dan honderd reportages, René van Stipriaan, Prometheus, 2005.)

Het loopt uit de hand

Een preek in het open veld heet een **hagenpreek**. Op 10 augustus 1566, een week voor de preek van Schele Gerrit, was het misgegaan. De hoedenmaker Sebastiaan Matte had in Steenvoorde in Noord-Frankrijk een felle preek tegen de katholieke kerk gehouden. Zijn toehoorders waren zo opgehitst, dat twintig van hen naar het dichtstbijzijnde klooster gingen om er de boel kort en klein te slaan. Ze vernielden beelden en andere kerkschatten. Daarna trokken ze verder. Binnen een week waren minstens vierhonderd kerken en kloosters geplunderd. Dit was het begin van de vernieling van katholieke kerkgebouwen, die de Beeldenstorm wordt genoemd. De Beeldenstorm verspreidde zich in de weken daarna naar het noorden: via Antwerpen, Den Bosch, Den Haag, Amsterdam, Utrecht tot in Friesland en Groningen. Kijk maar eens op de kaart in hoofdstuk 5.

De beeldenstormers vernielden met bijlen, hamers, stokken, ladders en touwen de katholieke kerkinterieurs.

→ verspreiding van de Beeldenstorm 1566

De Habsburgse Nederlanden onder Karel V en Filips II in de 16e eeuw. De pijlen geven de route van de Beeldenstorm aan.

Tijdlijn

In de 16e eeuw ontstond er een grote religieuze crisis in de Nederlanden. Veel gelovigen waren het niet eens met de leer van de katholieke kerk en het rijke, luxe leven van veel geestelijken. Daarom vernielden sommigen uit woede katholieke kerken en beelden: de Beeldenstorm. Anderen zorgden voor een nieuwe geloofsstroming: het protestantisme. Wie protestants werd of meedeed aan de vernielingen kon de doodstraf krijgen. Er brak een hevige strijd uit tussen katholieken en protestanten. Tegenwoordig mag je wél geloven wat je wilt.

